

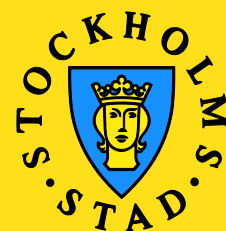
TRYGG I SKARPNÄCK?

2008

En trygghetsmätning



SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN
STADSÖVERGRIPANDE SOCIALA FRÅGOR
Preventionscentrum Stockholm



Sammanfattning

Polisanmälda brott

Av de polisanmälda brott som kan antas ha betydelse för upplevelsen av trygghet var *skadegörelse* den dominerande brottstypen i Skarpnäcks stadsdelsområde 2007, följt av *egendomsbrott*. Den minst vanliga brottstypen var *sexualbrott*. Samtliga anmälda brott i Skarpnäck stadsdelsområde överensstämmer med motsvarande siffror för hela staden vid en rangordning. I övrigt är *skadegörelse* vanligare i Skarpnäck än i staden som helhet, *egendomsbrott* och *brott mot liv och hälsa* och *narkotikabrott* är mindre vanligt än i staden. *Sexualbrott* och *brott mot frihet och frid* anmäls i ungefär samma utsträckning.

Upplevd utsatthet

I enlighet med de stadsövergripande resultaten överensstämmer den angivna utsattheten i Skarpnäcks med den polisanmälda brottsligheten så till vida att stöld och skadegörelse är vanliga brottstyper att ha blivit utsatt för de senaste tolv månaderna. Det var 24 procent av de som angivit att de utsatts för stöld i hushåll har utsatts för *stöld ur utrymme som tillhör bostaden*. Det var 23 procent som angav att de utsatts för *stöld ur eller av bil i bostadsområdet där de bor*, vilket är en lägre andel än i staden som helhet. En större andel i Skarpnäck än i staden som helhet av de som utsatts för stöld angav att de utsatts för *stöld av plånbok, mobiltelefon eller kreditkort*.

Upplevda ordningsproblem

Nedskräpning är, såsom för hela Stockholm, det vanligaste upplevda ordningsproblemet, tätt följt av *klotter/grafitti, mörka områden och dålig belysning* och *skadegörelse*. Vid en jämförelse med genomsnittet för staden kan man se att samtliga ordningsproblem, undantaget *påträngande tiggeri*, upplevs i något eller i betydligt högre grad i Skarpnäcks än i Stockholm. Störst är skillnaden när det gäller *klotter/grafitti*, 71 procent anser att detta är ett problem i Skarpnäck jämfört med 59 procent i staden. En annan ordningsstörning som utmärker Skarpnäckbornas upplevelser jämfört med genomsnittet i staden är *folk som bråkar och slåss utomhus*, 32 procent anser att detta är ett problem i Skarpnäck jämfört med 22 procent i staden.

Upplevd oro/otrygghet

I likhet med de stadsövergripande resultaten visar resultaten för Skarpnäcks stadsdelsområde att majoriteten av den vuxna befolkningen inte är särskilt oroliga för att utsättas för brott. Andelen som är orogiga för att utsättas för brott i Skarpnäcks stadsdelsområde skiljer sig inte nämnvärt från genomsnittet i staden. Däremot var andelen som var oroliga för att vistas i bostadshuset eller i dess närhet mycket större i de tre stadsdelarna Bagarmossen, Skarpnäcks Gård och Kärrtorp än i staden som helhet. I dessa tre stadsdelar var även andelen som var oroliga för att gå ut efter mörkrets inbrott i området där de bor var mycket större än i staden som helhet. Det var framförallt yngre kvinnor som upplevde denna typ av oro. En annan utmärkande oro var att utsättas för sexuella trakasserier. I Skarpnäck oroas invånarna i Bagarmossen, Skarpnäcks Gård och Hammarbyhöjden för att utsättas för detta i större utsträckning än invånarna i staden som helhet.

Bakgrund

Det avlånga stadsdelsområdet Skarpnäck i Stockholms sydöstra spets omfattar stadsdelarna Hammarbyhöjden, Björkhagen, Enskededalen, Kärrtorp, Bagarmossen, Pungpinan, Skarpnäcksfältet, Orhem, Flaten och Skrubba. Flera av områdena har sin gräns mot Nackareservatet och de boende i Skarpnäck har således nära till naturen. Den gröna linjen mot Skarpnäck löper genom hela stadsdelsområdet och från Kärrtorp går det bussar via Skarpnäcksfältet mot Bredäng. Från Bagarmossen finns också tvärförbindelse med de sydvästra förorterna.

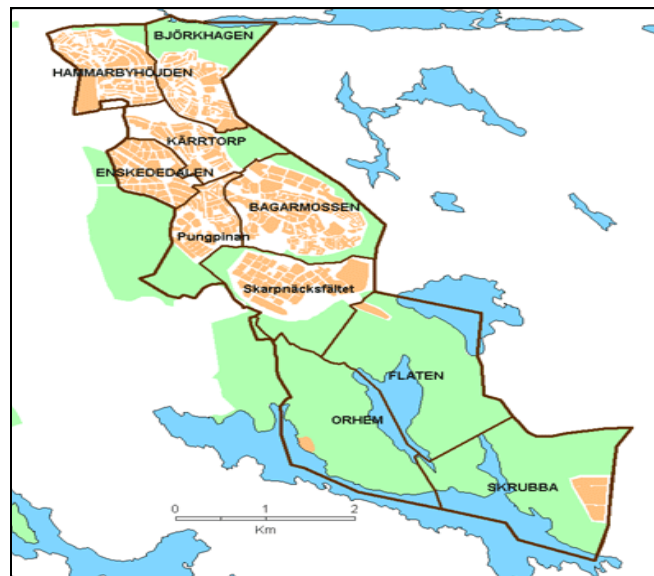
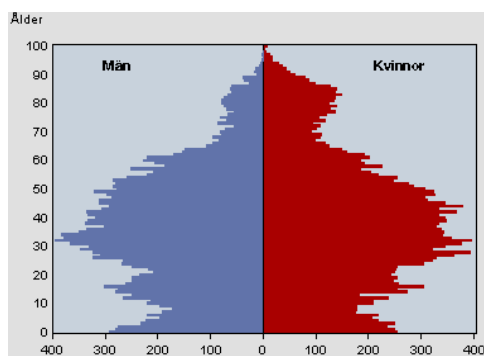
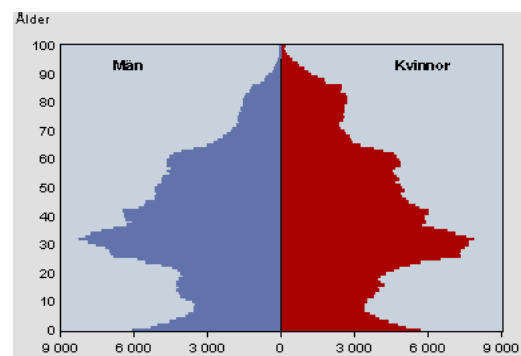


Bild 1. Karta över Skarpnäcks stadsdelsområde och dess stadsdelar

Enskededalen och Pungpinan bebyggdes först i området (1920-talet) med villor och radhus. På 1930-talet tillkom sedan flerfamiljhus i större utsträckning i Hammarbyhöjden. Denna utveckling fortsatte sedan i och med barnrikehusen som byggdes på 40- och 50-talen i Björkhagen, Kärrtorp och Bagarmossen. Skarpnäcksstaden byggdes på 1980-talet och planerades då för cirka 10 000 boende. I Orhem, Skrubba och Flaten finns det bostäder i mycket liten utsträckning, sammanlagt bor endast 105 personer i dessa tre stadsdelar. Det finns där emot gott om kolonilotter, grönområden och en känd badplats vid sjön Flaten.



befolkningsstruktur Skarpnäcks stadsdelsområde



befolkningsstruktur Stockholms stad

Bild 2. Befolkningsstrukturer i Skarpnäcks stadsdelsområde respektive i Stockholms stad

De olika boendeformerna fördelar sig relativt jämt mellan andelar som bor i allmännyttans hyresrätter, privatägda hyresrätter och bostadsrätter. I stadsdelarna Kärrtorp, Bagarmossen och Pungpinan ägs över 50 procent av lägenhetsbeståndet av de allmännyttiga bostadsföretagen. I stadsdelarna Björkhagen, Enskededalen och skarpnäcksfältet består lägenhetsbeståndet av närmare 50 procent av bostadsrätter. När det gäller arbetslösa finner man de högsta andelarna (3 till 3,6 procent av befolkningen) i Bagarmossen, Skarpnäcksfältet och Kärrtorp. De stadsdelar med störst andel invånare med utländsk bakgrund är Skarpnäcksfältet och Bagarmossen där 31 procent respektive 25 procent av invånarna är första generationsinvandrare. Medelinkomsten i Skarpnäcks stadsdelsområde är 230 300 kronor år 2006 vilket är lägre en medelinkomsten i staden som helhet (tabell 1).

Demografiska fakta Skarpnäcks stadsdelsområde	
Invånarantal	40 707 personer
Andel utrikes födda	19,8 procent
Boendeform	
Andel av flerbostadshusboende i allmännyttan	39 procent
Inkomst, sysselsättning och valdeltagande	
Medelinkomst	230 300 kr/år
Andel mottagare av försörjningsstöd	6,4 procent
Andel arbetslösa	2,8 procent
Valdeltagande	76,3 procent
Anmälda brott	
Anmälda brott per 1000 invånare	99,4 brott/1000 inv

Tabell 1. Demografisk fakta över Skarpnäcks stadsdelsområde 2007

För att kontrollera om de som har besvarat enkäten är representativa för populationen i Skarpnäcks har svaren jämförts med befintliga uppgifter om befolkningen. Kvinnor är något överrepresenterade. Beträffande ålder är de yngre underrepresenterade, medan de över 65 år är överrepresenterade. Personer med utländsk bakgrund, boende i hyresrätt, de som har en gymnasial utbildning och arbetslösa är också något underrepresenterade i undersökningen.

Resultat

I följande kapitel redovisas resultatet av trygghetsundersökningen för Skarpnäcks stadsdelsområde. I likhet med redovisningen av resultatet för den stadsövergripande undersökningen är resultaten här uppdelade i fyra delar. I det första avsnittet redovisas statistik över polisanmälda brott som kan tänkas påverka tryggheten. Det andra avsnittet är en redogörelse för självrapporterad utsatthet av olika brottstyper. I avsnitt nummer tre redogörs för upplevda ordningsproblem i bostadsområdet eller i anknytning till detta, medan det sista avsnittet behandlar själva den upplevda oron/otryggheten. I de tre sista avsnitten, som behandlar resultat från enkäten, presenteras också skillnader i utsatthet, upplevelse av ordningsproblem samt av trygghet med avseende på några bakgrundsvariabler.

Anmälda brott

Nedan redovisas statistik över de polisanmälda brott som kan antas ha betydelse för upplevelsen av trygghet. I tabell 3 redovisas en förteckning av totalt antal polisanmälda brott respektive antal anmälda brott per 1 000 invånare i Skarpnäcks stadsdelsområde samt i hela staden. I Skarpnäcks stadsdelsområde är *skadegörelse* den brottstyp som dominerar när det gäller polisanmälningar. Under 2007 gjordes 44,2 sådana anmälningar per tusen invånare vilket också är den brottskategori som andelsmässigt anmäldes i större utsträckning i Skarpnäck än i staden som helhet. På andra plats kommer *egendomsbrott* med 21,2 anmälningar per tusen invånare. *Brott mot liv och häls*, till exempel misshandel anmäldes i lägre utsträckning i Skarpnäcks stadsdelsområde (9,0 anm./1 000 inv.) än i staden som helhet (13,3 anm./1 000 inv.). Den brottstyp som anmäls i lägst grad är *sexualbrott* (1,0 anmälningar per tusen invånare). Samtliga anmälda brott i Skarpnäcks överensstämmer med motsvarande siffror för staden vid en rangordning, det vill säga skadegörelse anmäls mest, sexualbrott minst och så vidare (tabell 2).

Polisanmälda brott 2007

Brottstyp	Stockholms stad		Skarpnäcks stadsdelsområde	
	Antal	Antal/I 000 inv	Antal	Antal/I 000 inv
Brott mot liv och hälsa	10 942	13,3	365	9,0
Utomhus	6 016	7,1	166	4,1
Inomhus	4 926	6,2	199	4,9
Brott mot frihet och frid	11604	14,6	601	14,8
Hot	5 822	7,3	291	7,1
Ofredande	4 354	5,5	220	5,4
Fridskränkning	1 428	1,8	90	2,2
Sexualbrott	947	1,2	40	1,0
Exhibitionism	131	0,2	10	0,2
Sexuellt ofredande	556	0,7	25	0,6
Våldtäkt	260	0,3	5	0,1
Egendomsbrott	17 963	33,5	865	21,2
Stöld fordon	9 549	12,1	512	12,6
Stöld bostad	3 977	5	116	2,8
Stöld person	8 366	10,6	61	1,5
Rån butik	178	0,2	13	0,3
Rån privatperson	733	0,9	25	0,6
Övriga egendomsbrott	3 704	4,7	138	3,4
Skadegörelse	29 912	37,9	1418	44,2
Klotter/graffitti	15 642	19,8	1193	29,3
Annan skadegörelse	14 270	18,1	225	14,9
Narkotikabrott	11 284	14,2	378	9,3
Totalt	82 652	114,7	3667	99,4

Tabell 2. Polisanmälda brott år 2007 i Stockholms stad och i Skarpnäcks stadsdelsområde

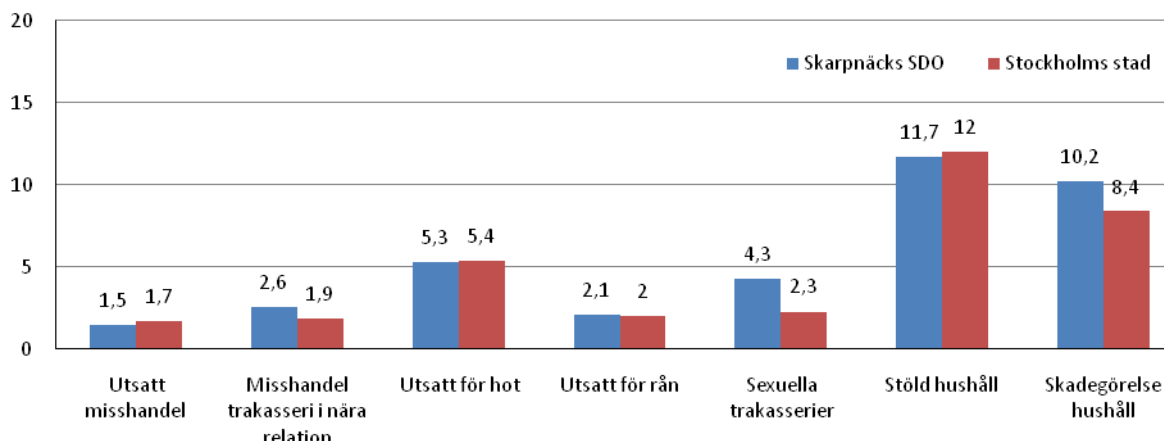
Utsatthet för brott

I detta avsnitt redovisas enkätresultaten av den angivna utsattheten för några olika brottstyper som kan tänkas påverka otryggheten. I figur 1 anger andel som svarat att de någon gång under de senaste tolv månaderna har utsatts för olika brottstyper.

Stöld i hushållet var den vanligast rapporterade utsattheten. I Skarpnäcks svarade 11,7 procent att de utsatts för denna brottstyp under de senaste tolv månaderna, vilket motsvarar utsattheten i hela staden¹. Den näst vanligaste självrapporterade brottstypen att ha utsatts för i Skarpnäcks stadsdelsområde var att hushållet utsatts för någon typ av *skadegörelse* (10,2 procent) vilket är en större andel än i staden som helhet. I Skarpnäcks stadsdelsområde var det också en större andel personer som rapporterade att de utsatts för *sexuella trakasserier* under det senaste året än vad det var i staden som helhet. Detta förhållande gällde även utsatthet för *våld, hot och trakasserier i hemmet* vilket 4,3 procent svarade att de utsatts för under det senaste året (figur 1).

¹ Stöld i hushållet omfattas i enkäten av brottstyperna stöld i ordinarie bostad, i annat utrymme som tillhör bostaden, fritidshus, ur eller av något fordon eller av andra föremål. För flertalet av dessa brottstyper kan utsattheten oftast inte tillskrivas en enskild person, de tillfrågade får därför svara på frågor om utsatthet inom hela hushållet, vilket delvis förklarar den höga utsattheten.

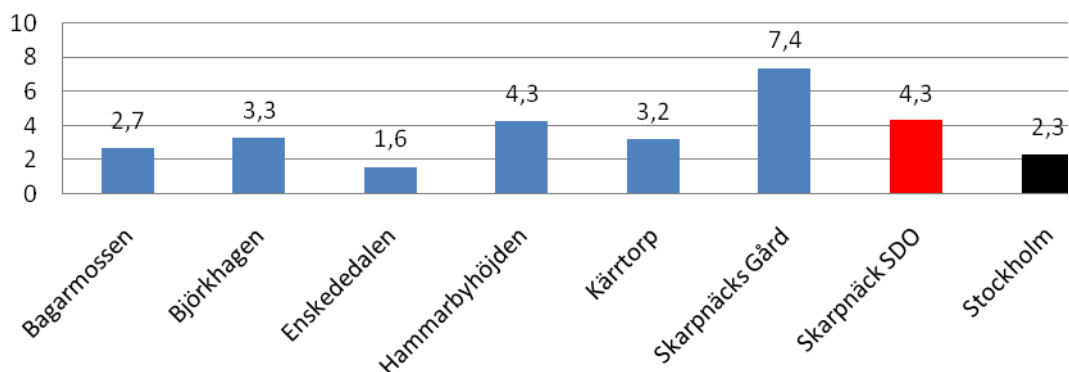
Utsatthet för brott i Skarpnäcks SDO (Procent)



Figur 1. Andel invånare som rapporterade att de utsatts för olika typer av brott under de senaste 12 månaderna i Skarpnäcks stadsdelsområde respektive i Stockholms stad.

När det gäller utsatthet för sexuella trakasserier så uppgav nästan dubbelt så stor andel i Skarpnäcks stadsdelsområde att de utsatts för detta jämfört med andelen i staden som helhet. Detta var framförallt i Skarpnäcks Gård där drygt tre gånger så stor andel som i staden uppgav detta (figur 2).

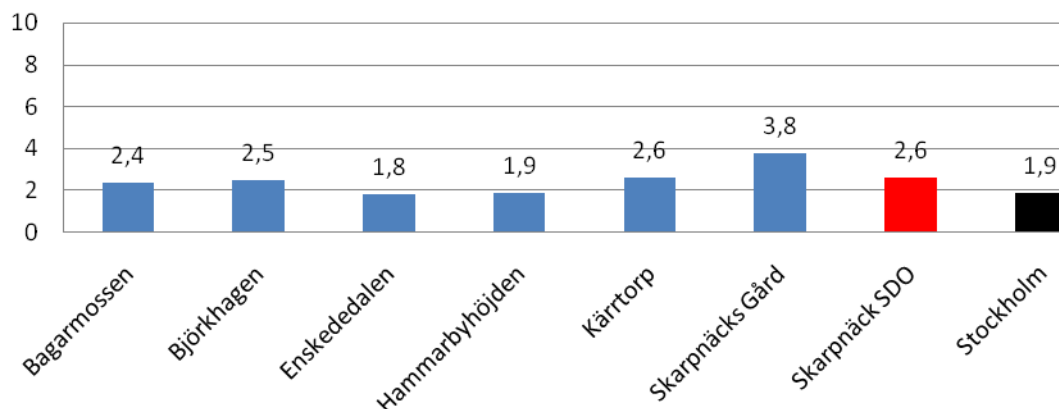
Har utsatts för sexuella trakasserier under de senaste 12 månaderna (Procent)



Figur 2. Andel invånare som rapporterade att de utsatts för att hushållet utsatts för lindrigt våld, hot, trakasserier eller dylikt av någon man har eller haft en relation med i Skarpnäcks stadsdelsområde, fördelat på stadsdelar. (N=973)

I figur 3 kan man se hur andelen utsatta för lindriga knuffa, hot, trakasserier eller dylikt av den man har eller haft en relation med fördelar sig mellan de sex stadsdelarna i Skarpnäck. i hushållet geografiskt fördelar sig i Skarpnäcks stadsdelsområde. Störst andel utsatta för detta finner vi i Skarpnäcks Gård. Dubbelt så stor andel än i staden som helhet angav att de blivit utsatta för detta (figur 3).

Har under de senaste 12 månaderna, under gräl/bråk, utsatts för lindriga knuffar, hot, trakasserier eller dylikt av den jag har eller haft en relation med (Procent)

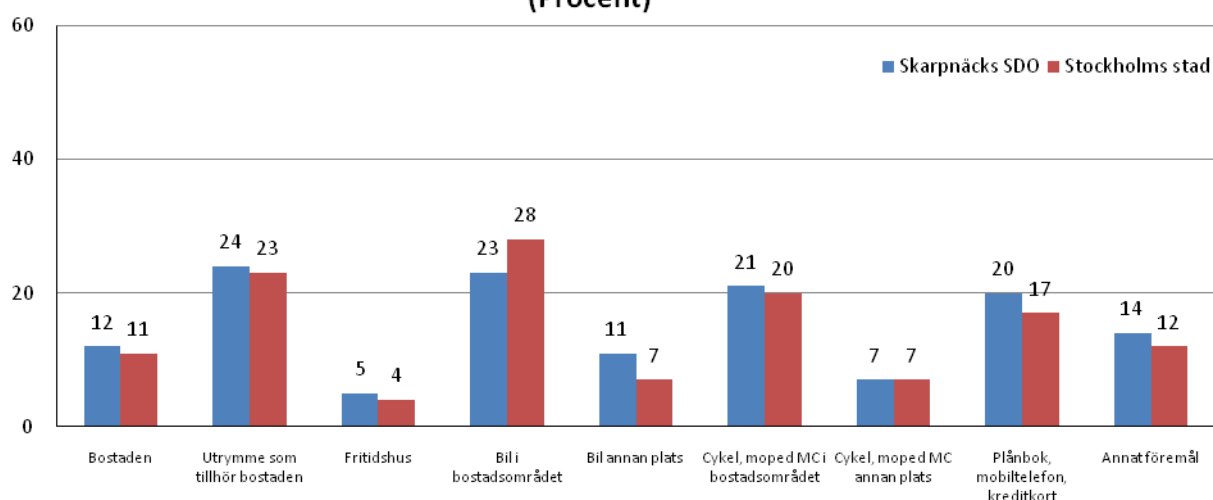


Figur 3. Andel invånare som rapporterade att de utsatts för lindrigt våld, hot, trakasserier eller dylikt av någon man har eller haft en relation med i Skarpnäcks stadsdelsområde, fördelat på stadsdelar. (N=787)

I figur 4 presenteras den rapporterade utsattheten i Skarpnäcks och Stockholm för de typer av stöld som ingår i kategorin *Stöld hushåll* ovan lite närmare.

Av resultatet framgår att de vanligaste stöldbrotten som Skarpnäcksborna rapporterade att de utsatts för var *inbrott i något utrymme som tillhör bostaden* (24 procent), stöld av *bil i bostadsområdet* (23 procent), stöld av *cykel, moped eller MC i bostadsområdet* (21 procent) och att ha blivit utsatt för stöld av *plånbok, mobiltelefon eller kreditkort* (20 procent). När det gäller stöld av bil i bostadsområdet var det en mindre andel som utsatts för detta i Skarpnäck än i staden som helhet men en större andel som utsatts för stöld av plånbok, mobiltelefon eller kreditkort (figur 4).

Utsatt för typ av stöld i Skarpnäcks SDO under de senaste 12 månaderna (Procent)



Figur 4. Andel invånare utsatta för olika typer av stöld hushåll i Skarpnäcks stadsdelsområde respektive i Stockholms stad. (N=979)

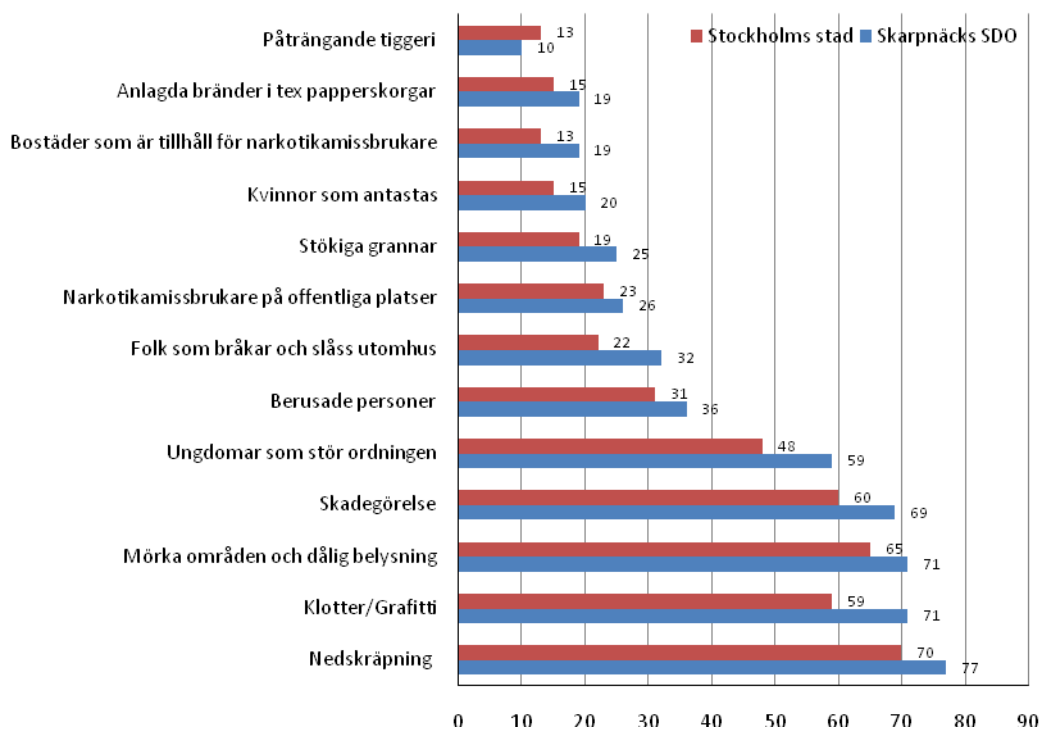
Upplevda ordningsstörningar

I följande avsnitt presenteras resultatet av en fråga i vilken utsträckning man upplever att det finns ordningsproblem i det bostadsområde man bor eller i anslutning till detta. Staplarna i figur 3 är andelar som upplever att föreliggande problem existerar samt att detta är ett problem.

I Skarpnäcks var det 77 procent som ansåg att *nedskräpning* är ett problem. Nedskräpning är således, såsom för hela Stockholm, det vanligaste upplevda ordningsproblemet, tätt följt av *klotter och grafitti* (71 procent) och *mörka områden och dålig belysning* (71 procent) samt *skadegörelse* (69 procent).

I samtliga fall av ordningsstörningar, undantaget *påträngande tiggeri* upplever större andel av invånarna i Skarpnäck än i staden som helhet detta som problem (figur 5).

Andelen personer i Skarpnäcks SDO som upplever olika typer av ordningsstörningar i området där de bor (Procent)



Figur 5. Andel invånare som upplever olika typer av ordningsstörningar i Skarpnäcks stadsdelsområde respektive i Stockholms stad.

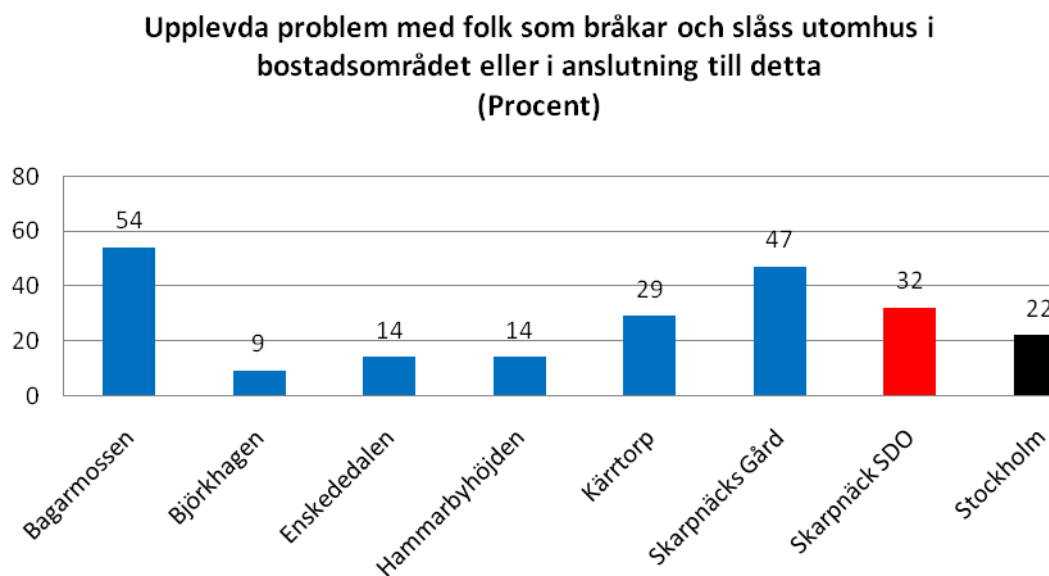
Skillnader mellan olika grupper

I följande avsnitt redovisas resultat som belyser skillnader mellan olika grupper när det gäller upplevelsen av ordningsproblem, med avseende på kön, ålder och fördelning mellan stadsdelar.

Bråk och slagsmål utomhus

För att fånga omfattningen av problem med bråk och slagsmål utomhus ställdes frågan: *Upplever Du att det finns problem med folk som bråkar och slåss utomhus i Ditt bostadsområde eller i anknnytning till detta?* Svaren fördelade sig enligt nedan.

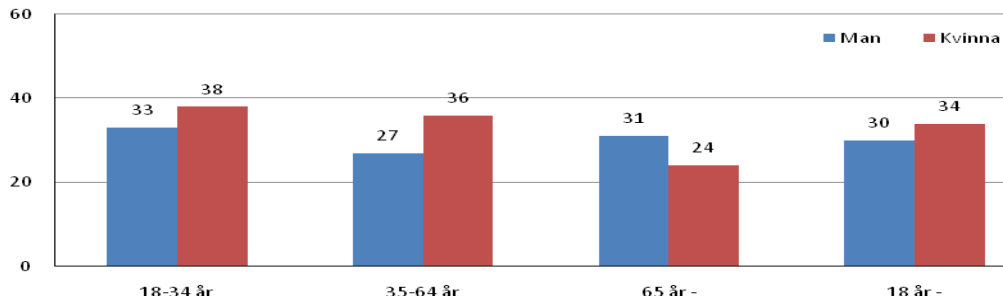
Upplevelsen av problem med att folk bråkar och slåss utomhus i bostadsområdet varierar kraftigt mellan de olika stadsdelarna i Skarpnäcks stadsdelsområde. Det är framförallt i Bagarmossen och i Skarpnäcks Gård och till viss del i Kärrtorp som detta upplevs som ett problem (figur 6).



Figur 6. Andel invånare som upplever folk som bråkar på offentliga platser som ordningsproblem i Skarpnäcks stadsdelsområde, fördelat efter stadsdelar. (N=942).

I Skarpnäck upplever invånarna i högre utsträckning än invånare i staden som helhet problem med att folk bråkar och slåss utomhus i bostadsområdet. I skarpnäck upplever männen i åldersgruppen 65 år eller äldre i större utsträckning än kvinnorna fenomenet som störande medan det omvända förhållandet föreligger i staden i staden (figur 7).

Upplevda problem med folk som bråkar och slåss utomhus i bostadsområdet eller i anknnytning till detta (Procent)



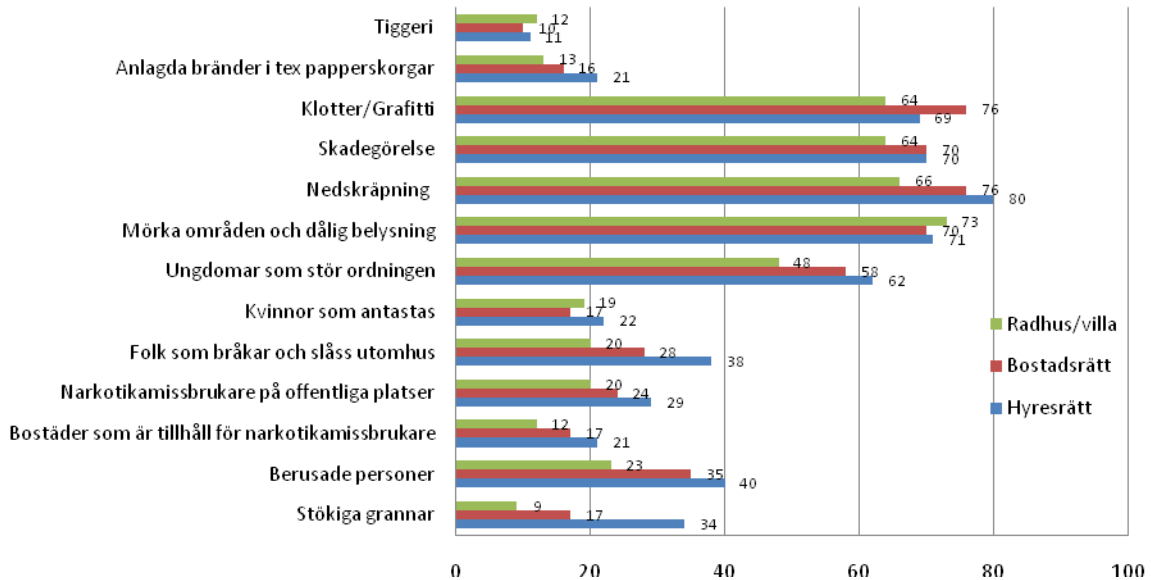
Figur 7. Andel invånare som upplever folk som bråkar på offentliga platser som ordningsproblem i Skarpnäcks stadsdelsområde, fördelat efter ålder och kön. (N=914).

Upplevelse av ordningsproblem med avseende på boendeform

Här redovisas skillnader i hur några ordningsproblem upplevs i Skarpnäcks stadsdelsområde beroende på om man bor i hyresrätt, bostadsrätt eller radhus/villa.

När det gäller de vanligast förekommande upplevelser av ordningsstörning visar det sig att skillnaderna mellan de olika boendeformerna är små, men att de som bor i hyresrätt är överrepresenterade när det gäller upplevelser av *stökiga grannar* och *berusade personer i området* och *folk som bråkar och slåss* (figur 8).

Andelen personer i Skarpnäcks SDO som upplever olika typer av ordningsstörningar i området där de bor uppdelat på boendeform (Procent)



Figur 8. Andel invånare som upplever ordningsproblem i Skarpnäcks stadsdelsområde, fördelat efter boendeform.

Oro och rädsla för att utsättas för brott

I följande avsnitt presenteras hur det ser ut i Skarpnäcks stadsdelsområde när det gäller de frågor i enkäten som avser att mäta känslan av oro och otrygghet för att utsättas för brott samt frågor vars svar beskriver om och hur denna känsla begränsar livsutrymmet hos människor. Resultaten av undersökningen visar att majoriteten av den vuxna befolkningen i Skarpnäck, såväl som i hela Stockholm, inte är oroliga för att utsättas för något brott. I Skarpnäcks stadsdelsområde känner sig dock en större andel, än i staden som helhet, sig oroliga för att utsättas för brott eller att någon närstående ska utsättas för brott. Man är dock i mindre utsträckning orolig för att utsättas för bostadsinbrott i Skarpnäcks stadsdelsområde än i staden som helhet (tabell 3).

Oro för att utsättas för brott och konsekvenser (Procent)		
	Stockholm stad	Skarpnäcks STADS- DELSOMRÅDE
Orolig för att utsättas för brott under det senaste året en gång i månaden eller oftare	18,2	19,8
Ganska el. mycket otrygg efter mörkrets inbrott i området där jag bor	20,3	23,1
Under det senaste året har jag ganska el. mycket ofta varit orolig för att någon närstående till mig ska drabbas av brott	18,8	21,0
Ganska el. mycket ofta orolig för att utsättas för våld i den offentliga miljön	16,7	20,1
Ganska el. mycket ofta orolig för att utsättas för våld i hemmet	2,8	3,0
Ganska el. mycket ofta orolig för att utsättas för bostadsinbrott	16,5	14,8
Ganska el. mycket ofta orolig för att utsättas för sexuella trakasserier	4,2	6,1
Ganska el. mycket ofta orolig för att utsättas för våldtäkt	10,0	13,7
Ganska el. mycket ofta orolig för att utsättas för rån	16,3	19,1
Ibland eller ofta orolig för att utsättas för brott p.g.a. min härkomst	6,2	7,5
Oron medför konsekvenser i vardagslivet (av dem som uppgivit oro senaste året)	47,2	49,7

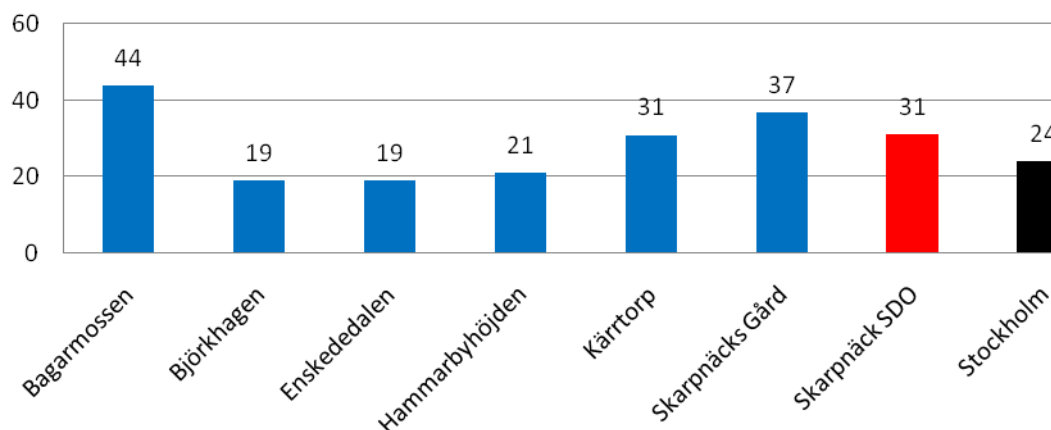
Tabell 3. Oro för att utsättas för brott och konsekvenser bland invånarna i Stockholms stad och Skarpnäcks stadsdelsområde.

Skillnader mellan olika grupper

I detta avsnitt redovisas några av svaren på frågorna om oro och otrygghet med avseende på kön, ålder och fördelning mellan stadsdelar.

I Skarpnäcks stadsdelsområde var det en större andel av invånarna som upplevde oro för att vistas i bostadshuset eller i dess närhet än bland invånarna i staden som helhet. Denna oro var absolut vanligast i stadsdelarna Bagarmossen, Skarpnäcks Gård och i Kärrtorp (figur 9).

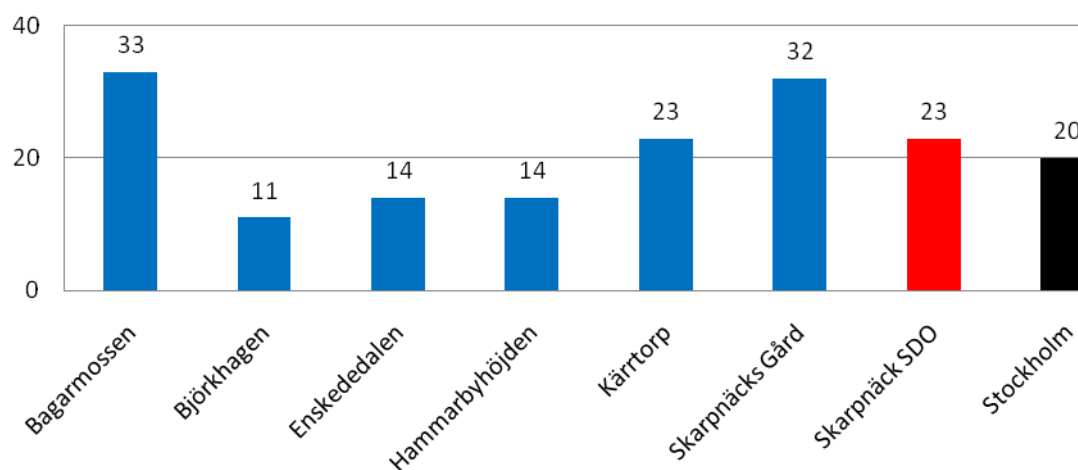
**Oro att vistas på en eller flera platser i eller kring bostadshuset
(Procent)**



Figur 9. Andel invånare i Skarpnäcks stadsdelsområde som är ganska eller mycket oroliga för att utsättas för våld i hemmet, fördelat efter ålder och kön. (N=967).

Även när det gäller oro för att gå ut efter mörkrets inbrott i området där man bor visade att oron var större i Skarpnäcks stadsdelsområde än i staden som helhet. Också denna oro var som störst i Bagarmossen, Skarpnäcks Gård och Kärrtorp (figur 10).

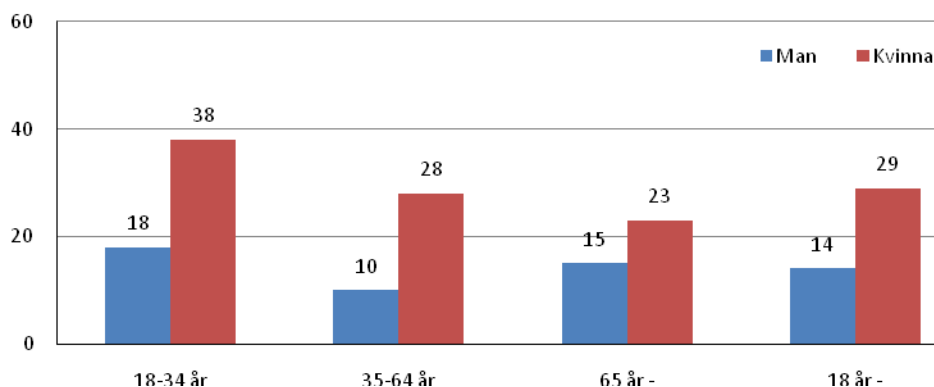
**Känner mig ganska eller mycket otrygg alternativt går inte ut sent på kvällen i området där jag bor på grund av oro för att utsättas för brott
(Procent)**



Figur 10. Andel invånare i Skarpnäcks stadsdelsområde som är ganska eller mycket oroliga för att utsättas för våld i hemmet, fördelat efter ålder och kön. (N=965).

Vid en uppdelning av populationen i ålder och kön ser man att det är kvinnorna i Skarpnäcks stadsdelsområde, framförallt de yngre kvinnorna, som upplever denna typ av oro (figur 11).

Känner mig ganska eller mycket otrygg alternativt går inte ut sent om kvällen i området där jag bor på grund av oro att utsättas för brott i Skarpnäcks SDO (Procent)

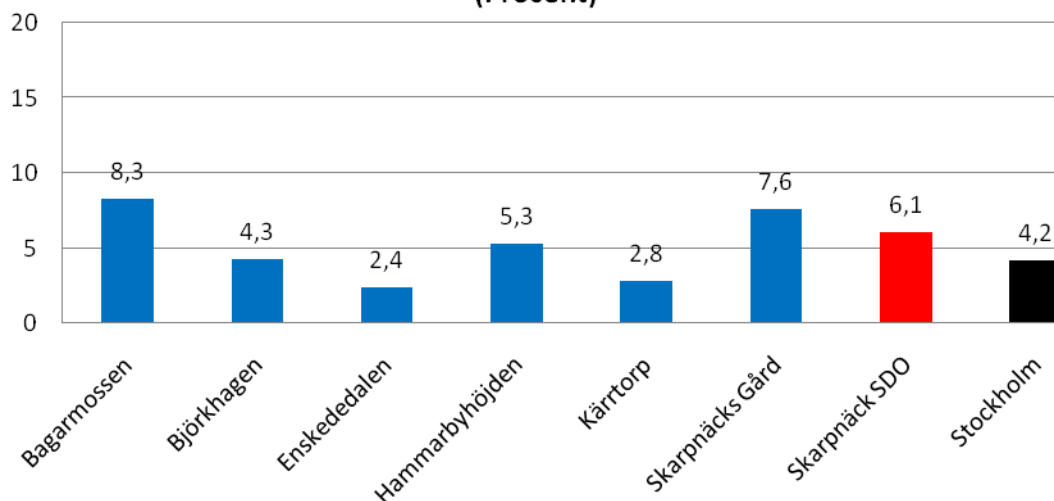


Figur 11. Andel invånare i Skarpnäcks stadsdelsområde som är ganska eller mycket oroliga för att utsättas för våld i hemmet, fördelat efter ålder och kön. (N=938).

Oro för att utsättas för sexuella trakasserier

Det var större andel bland invånarna i Skarpnäcks stadsdelsområde som upplevde oro för att utsättas för sexuella trakasserier än i staden som helhet. I Skarpnäcks var det framförallt i stadsdelarna Bagarmossen, Skarpnäcks Gård och i Hammarbyhöjden som oron var stor (figur 12).

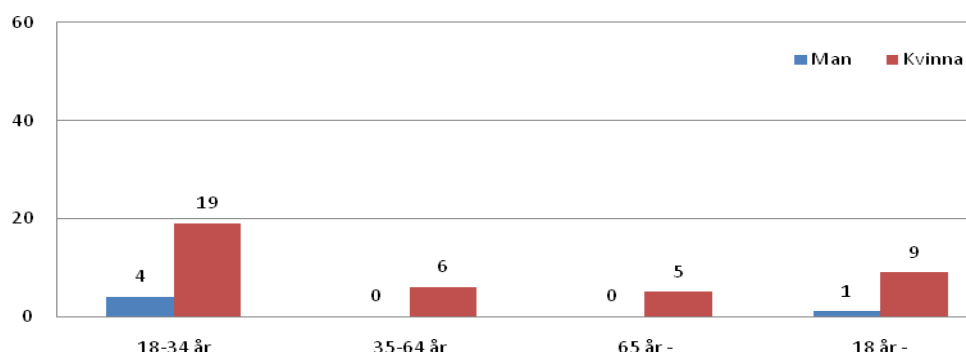
Oro för att utsättas för sexuella trakasserier (Procent)



Figur 12. Andel invånare i Skarpnäcks stadsdelsområde som är ganska eller mycket oroliga för att utsättas för våld i hemmet, fördelat efter ålder och kön. (N=886).

Tar man hänsyn till kön och ålder ser man att det framförallt är de yngre kvinnorna som upplever oro för att utsättas för sexuella trakasserier (figur 13).

**Ganska eller mycket orolig för att utsättas för
sexuella trakasserier i Skarpnäcks SDO
(Procent)**



Figur 13. Andel invånare i Skarpnäcks stadsdelsområde som är ganska eller mycket oroliga för att utsättas för våld i hemmet, fördelat efter ålder och kön. (N=860).